

93. Sözlü Çeviri Becerilerinin Geliştirilmesinde Video ve Konu Kullanımı: Bartın Üniversitesi Örneđi¹

Fadime ÇOBAN²

Fatma ÜNAL³

APA: Çoban, F. & Ünal, F. (2023). Sözlü Çeviri Becerilerinin Geliştirilmesinde Video ve Konu Kullanımı: Bartın Üniversitesi Örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 1515-1531. DOI: 10.29000/rumelide.1369187.

Öz

Profesyonel çeviri ortamlarında sözlü çevirmenler zaman zaman kendilerine göreve hazır gelmeleri için konu alanı bilgisi ve hatta konuşma metni verilmesini isteyebilmektedir. Ancak konu başlıkları ve sözlü çeviri yapılacak konu hakkında sözlü çevirmen bilgilendirilebilse de gizlilik ilkeleri gereği veya konuşmacı konuşma metnini değiştirebileceğinden hazır bir konuşma metni edinmek her zaman mümkün ve gerçekçi olmayabilir. Bununla birlikte konuşma metninin verildiği durumlar yine de söz konusu olabilir. Bu tamamen sözlü çeviri ortamına ve sözlü çeviri yapılacak metnin doğasına bağlıdır. Profesyonel sözlü çevirmenler, edindikleri tecrübeler doğrultusunda konu hakkında bir alan araştırması yaparak ya da koşut metinler üzerinden ilgili terimleri çıkartarak başarılı bir sözlü çeviri yapabilir. Peki çevirmen adaylarının sözlü çeviri becerileri kazanmasında verilen eğitimin işlevsel hale getirilebilmesi için ders ve sınav öncesi video ve konu vermek onlar üzerinde nasıl bir etki bırakmaktadır? Bu araştırma “Çevirmen adaylarına sözlü çeviri dersi kapsamında önceden video verilmesinin avantaj ve dezavantajları nelerdir?”, “Çevirmen adaylarına sözlü çeviri eğitiminde önceden konu verilmesinin avantaj ve dezavantajları nelerdir?”, “Sözlü çeviri becerilerinin geliştirilmesinde konu mu yoksa video verilmesi mi daha avantajlıdır?” soruları ekseninde kurgulanmıştır. Söz konusu araştırma soruları Bartın Üniversitesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümü İngilizce Mütercim Tercümanlık programında öğrenim gören IMT 223 Sözlü Çeviri Becerileri I ve IMT 232 Sözlü Çeviri Becerileri II derslerini almış öğrencilere uygulanmıştır. Sorulara 52 yanıt alınmıştır. Buna göre ders ve sınav öncesi video ve konu verilmesinin öğrenci görüşlerinin de doğruladığı gibi bazı avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Ancak her ikisinin de sözlü çeviri eğitiminde birlikte kullanımı öğrenciyi daha donanımlı kılabilir, öğrenciler sözlü çeviri ortamlarında kendilerini daha rahat hissedebilir ve konuşmacının ses tonu, konuşma hızı ve telafuzu konusunda aşinalık kazabilir. Araştırma bulgularının sözlü çeviri eğitimiyle ilgili derslerde belirlenecek eğitim yöntemlerine katkı yapması umulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sözlü çeviri, sözlü çeviri eğitimi, sözlü çeviri becerileri, profesyonel sözlü çeviri ortamı.

¹ Çalışma için etik kurul izni alınmıştır.

² Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim Tercümanlık Bölümü (Bartın, Türkiye), fcoban@bartin.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-2213-6219 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 09.08.2023-kabul tarihi: 20.10.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1369187]

³ Prof. Dr., Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü (Bartın, Türkiye), funal@bartin.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-1829-2999

The Use of Video and Subjects in the Development of Interpreting Skills: The Case of Bartın University

Abstract

In professional interpreting settings, interpreters might occasionally need subject area knowledge and even a transcript beforehand to be ready for the task. Nevertheless, even if the interpreter can be informed regarding the subject area and the content to be interpreted, it might not always be possible and realistic to obtain a ready-made transcript because of privacy issues and the change of the transcript by the speaker. There may still be cases where a transcript is provided. This depends entirely on the interpreting environment and the nature of the text to be interpreted. Professional interpreters can successfully interpret through conducting field research on the subject based on their experience or by searching relevant terms from parallel texts. So, what kind of an effect does offering videos and subjects before the lectures and exams have on prospective interpreters to make the training functional for them to acquire interpreting skills? This study was designed around the questions such as "What are the advantages and disadvantages of providing prospective interpreters with a video before the interpreting course?", "What are the advantages and disadvantages of providing prospective interpreters subjects before the interpreting course?", "Is it more advantageous to provide a video or a subject in developing interpreting skills?". These research questions were applied to students studying in the English Translation and Interpreting Program of the Department of Translation and Interpreting at Bartın University and taking ETI 223 Interpreting Skills I and ETI 232 Interpreting Skills II courses. There were 52 responses to the questions. Accordingly, there are some advantages and disadvantages of offering videos and subjects before courses and exams, as also confirmed by the students' opinions. Still, the use of both methods in interpreting education can make students better equipped, they can feel more comfortable in interpreting environments and gain familiarity with the speaker's tone of voice, speaking speed and pronunciation. It is hoped that the findings of the study will contribute to the teaching methods to be determined in interpreting courses.

Keywords: Interpreting, interpreting training, interpreting skills, professional interpreting setting.

Giriş

Sözlü çevirinin bir yetenek mi yoksa beceri mi olduğu uzun zamandır tartışılmış ve kimi bilim insanı sözlü çeviriye bir yetenek olarak görürken kimi ise beceri temelli bir uzmanlık alanı olduğunu ileri sürmüştür. Bilindiği üzere yetenek TDK tarafından "*Bir duruma uyma konusunda organizmada bulunan ve doğuştan gelen güç, kapasite ve bir kimsenin bir şeyi anlama veya yapabilme niteliği, istidat, kabiliyet, kudret*"⁴ olarak tanımlanmaktayken, aynı sözlükte "beceri" kavramının birinci anlamı olarak "*elinden iş gelme durumu, ustalık, maharet, kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma*" ve ikinci anlamı olarak ise "*bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneği, maharet*"⁵ verildiği görülmektedir. Tanımlar incelendiğinde, sözlü çeviri sadece bir yetenek midir yoksa sözlü çeviri aynı zaman da bir beceri midir sorusu akla gelmektedir.

Bir işe girerken, önce çırak olarak işe başlarsınız. Birtakım eğitimlerden geçmeniz ya da tecrübe edinmeniz gerekir. İşin inceliklerini öğrenerek usta ve belki de ustabaşı olursunuz. Sözlü çeviride tıpkı yazılı çeviri becerilerinin öğrenilmesinde olduğu gibi yordamsal bilginin gerektiği, üzerinde zamanla

⁴ <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 08.08.2022.

⁵ <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 08.08.2022.

tecrübe kazanılan ve her defasında pratik yapılması sayesinde bazı beceri setlerinin öğrenilmesinin gerekli olduğu bir çeviri alanı olarak değerlendirilebilir. Literatürde zaten “sözlü çeviri becerileri” ve “sözlü çeviri edinci” (ing: “interpreting skills”, “interpreting competence”)⁶ kavramları da bulunmaktadır. Hatta bazı akademisyenler sözlü çeviri edincinin geliştirilmesine yönelik modeller bile ortaya atmıştır (bkz. Abl-Mikasa, 2012; Pöchacker, 2015). Bununla birlikte, Gile (1995) dinleme ve çözümleme çabası, üretim çabası, bellek çabasından oluşan sözlü çeviri çaba modellerinden bahseder. O halde sözlü çeviri bir yetenek olduğu kadar bir beceridir demek yanlış olmayacaktır. Peki sözlü çeviri becerileri nasıl kazandırılır veya kazandırılmalıdır? Özellikle mütercim ve tercümanlık bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bu alanda gelişmesi için ne gibi adımlar izlenmelidir?

Bilindiği gibi profesyonel çeviri ortamlarında sözlü çevirmenlere sözlü çeviriye başlamadan önce kendilerine konu başlıkları veya bazen konuşma metni verilebilmekte ve sözlü çeviri ortamına hazırlık uygulama başlangıcından önce olabilmektedir. Zira hazırlık sürecinde sözlü çevirmenler konu araştırması yaparken bilmedikleri terimleri de araştırma fırsatı bulmaktadır. Zaman zaman gizlilik ilkeleri gereği ya da diğer nedenlerle konuşma metnini tamamının verilemediği durumlar da söz konusu olabilir. Ancak en azından konu araştırması sayesinde çevirmen zaten alanda profesyonelleşmişse başarılı bir çeviri yapabilir. O halde sözlü çeviri becerisinin kazandırılmasında sadece pratik yapmak yeterli değildir. Yazılı çeviride olduğu gibi konu alanı araştırması, konu bilgisi, terim araştırma becerileri, koşut metin araştırmaları vb. sürece etki etmektedir. Benzer şekilde Pignatora’ya göre televizyonda sözlü çevirmenlik bağlamında dildışı bilgi ve öncesinde yapılacak bir hazırlık bilginin tamamlanması ve aşırı zorlu çalışma koşullarının üstesinden gelmek açısından gereklidir (Pignatora, 2011: 85), Pignatora’nın televizyonda sözlü çeviri için önerdiği bu durum tüm sözlü çeviri alanları için geçerli olabilir.

Pöchacker, profesyonel bir sözlü çevirmenin dil ve dünya bilgisi, çözümleme, dikkat ve bellek becerilerini içeren bilişsel beceriler, düşünsel merak, stresle başa çıkma gibi kişilik özelliklerine sahip olması gerektiğini ve sözlü çevirmen adaylarından aldıkları eğitimde bunları bir derece yerine getirmesinin beklendiğini belirtir (Pöchacker, 2001: 180). Doğan ise sözlü çevirmen olmak isteyen öğrencilerde düşünme ve bellek becerileri (sezgi, çabuk düşünebilme, tepki verebilme, güçlü bir bellek vb.), dinleme ve duyduğunu anlama becerileri konuşma becerileri, duyuşsal beceriler devinsel becerilerin (görme ve duyma becerilerinde keskinlik, yazma, cihaz kullanabilme becerilerinde yetkinlik, aynı anda sağ ve sol ellerini farklı şekillerde kullanabilme) olması gerektiğini ifade eder (Doğan, 2009: 83-84). Yukarıdaki sorular ışığında hedeflenen sözlü çevirmenlerin aslında bu becerileri tecrübe ederek, aktif dinleme yaparak belleğini güçlendirerek kazanmasını sağlamaktadır.

Bunlarla ilişkili olarak araştırmada sözlü çeviri eğitiminde⁷ öğrencilere pratik yaptırmak kadar pratik öncesi belli videolar veya konu verilmesinin sözlü çeviri becerilerini geliştirmekte yeterli olup olmadığı, bunların avantajları ve dezavantajları, önceden konu mu yoksa video verilmesinin mi daha faydalı olduğu öğrenci görüşleri üzerinden nitel analiz yapılarak araştırılmıştır. Çalışmada Bartın Üniversitesi

⁶ Abl-Mikasa, M. 2012; Kalina, 2000; Kutz, 2010; Pacte, 2005.

⁷ Sözlü çeviri eğitimine yönelik yazılan Türkçe alanyazındaki makaleler ve kitaplar: Aksoy, B. (1995). “Sözlü Çeviri Eğitimine Bir Yaklaşım”. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. Cilt 12, Sayı 1, 14-36. Arı, S., Özbent, S., Demirkiviran, S. (2016). Simultane Çeviri Eğitimi Alan Öğrencilerin Çeviri Becerilerinin Geliştirilmesinde Çevri Kuramlarının ve Simultane Çeviri Laboratuvarının Katkısı”, *International Journal of Language Academy*, 4/4, 88,99.. Bayraktar, Özer, Ö. (2023). “Sözlü Çeviri Eğitiminde Sınıf İçi Uygulamalar ve Yaklaşımlar”. *Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi*, Sayı 34, 1-24. Diriker, E. (2011). “User Expectation Surveys: Questioning Findings And Drawing Lessons For Interpreter Training”, *İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Dergisi*. Cilt: 2 Sayı: 3. Diriker, E. (ed). (2018). *Türkiye’de Sözlü Çeviri 1 - Eğitim Uygulama ve Araştırmalar 1* (Kolektif Kitap), Scala Yayıncılık, İstanbul. Okuyan, S. (2020). *Türkiye’de Sözlü Çeviri Piyasası ve Akademik Sözlü Çeviri Eğitimi*, Gece Kitablığı. Ayrıca sözlü çeviri eğitimine yönelik tezler için bkz.: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

Mütercim ve Tercümanlık Bölümü İngilizce Mütercim Tercümanlık Programında öğrenim gören IMT 223 Sözlü Çeviri Becerileri I ve IMT 232 Sözlü Çeviri Becerileri II derslerini almış öğrenciler hedeflenmiş ve öğrencilere şu sorular yöneltilmiştir:

1. Sözlü çeviri becerilerinin geliştirilmesinde ders ve sınav öncesi belli sayıda konuşma metni olarak video verilmesinin avantajları ve dezavantajları sizce nedir?
2. Sözlü çeviri becerilerinin geliştirilmesinde ders ve sınav öncesi belli sayıda konu verilmesinin avantajları ve dezavantajları sizce nedir?
3. Sizce önceden video verilmesi mi yoksa konu verilmesi mi sözlü çeviri becerilerinin gelişmesini kolaylaştırmaktadır? Bu konudaki düşüncelerinizi lütfen belirtiniz.

Yöntem

Bu çalışmada, Bartın Üniversitesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümü İngilizce Mütercim Tercümanlık Programında öğrenim gören IMT 223 Sözlü Çeviri Becerileri I ve IMT 232 Sözlü Çeviri Becerileri II derslerini almış öğrencilerin görüşleri temel alınmıştır. Öğrencilere giriş kısmında belirtilen sorular yöneltilerek sözlü çeviri eğitiminde ders ve sınav öncesi video ve konu verilmesinin avantaj ve dezavantajları, hangisinin daha çok tercih edildiği ortaya çıkarılmak istenmiştir. Bu bağlamda çalışmada nitel araştırma modellerinden durum çalışmasının kullanılması tercih edilmiştir. Durum çalışmaları (case studies), bilimsel sorulara cevap aramada kullanılan ayırt edici bir yaklaşımdır (Büyüköztürk vd., 2015:255). Böylece sözlü çeviri eğitiminde video ve konu kullanılmasına yönelik görüşler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Amaçlı örneklemede kolay ulaşılabilir örnekleme yaklaşımı ile belirlenen çalışmaya katılan bölüm öğrencilerinden belirlenen üç açık uçlu soruya 52 yanıt alınmıştır. Araştırma soruları uzman görüşü alınarak öğrencilere araştırmacı tarafından sunulmuştur. Araştırmacı aynı zamanda ilgili dersleri yürüten öğretim üyesidir. Video ve konuları öğrencilere vererek öğrencilerin ders ve sınav sonundaki görüşlerini almıştır. Bu görüşlere ilişkin nitel veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanır (Büyüköztürk vd., 2015: 246). Araştırmacı tarafından elde edilen görüşme yanıtları temalara göre sınıflandırılmış, frekansları hesaplanmış, öğrencilerin cümlelerinden alıntılar verilerek bulgular bölümünde sunulmuştur. Verilerin çözümlenmesinde nitel çalışmalarda uzman bir öğretim üyesi ile mütercim tercümanlık alanında çalışmalar yürüten bir öğretim üyesinden destek almış ve verilerin analizinde uzman görüş birliği sağlanan bulgular sunulmuştur. Böylece verilerin güvenilirliğine yönelik ek çalışma yapılmıştır.

Bulgular

Mütercim ve Tercümanlık Bölümü İngilizce Mütercim Tercümanlık Programında öğrenim gören öğrencilerin “sözlü çeviri derslerinde ve sınavlarında konuşma metni olarak önceden video verilmesinin avantajlarına yönelik görüşleri” Tablo 1’de ve bu görüşlere ilişkin örnek cümleler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 1: Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Konuşma Metni Olarak Önceden Video Verilmesinin Avantajları

Cinsiyet	Araştırma	Konu/Terim Hakimiyeti	Stres Yönetimi	Pratik Yapma	Derse Aktif Katılım	Duyduğunu Anlama Becerisinin	Ders Materyali	Transkript	Kulak Aşınalığı	Performans
Kadın	3	20	4	10	2	6	2	2	6	4
Erkek	1	8	2	3	1	0	4	0	3	0

Tablo 2: Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Konuşma Metni Olarak Önceden Video Verilmesinin Avantajlarına Yönelik Örnek Cümleler

Tema	Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Önceden Konuşma Metni Olarak Önceden Video Verilmesinin Avantajlarına Yönelik Örnek Cümleler
Araştırma	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Önceden videoların verilmesi bizi araştırmaya ve çalışmaya yönlendiriyor. Böylece farklı konuları içselleştirme fırsatı bize verilmiş oluyor. ✓ Belirli videoların verilmesi hem video hem de videoda anlatılmak istenen şey ile ilgili daha fazla araştırma yapmamız avantajı olarak görülebilir. ✓ Avantajı: Öğrenciler daha öncesinden konu ile alakalı koşut metin veya video taraması yaparlar.
Konu/Terim Hakimiyeti	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konulara hakimiyet ve kelimelere hakimiyet daha çok oluyor. ✓ Öğrenciler daha öncesinden konu ile alakalı koşut metin veya video taraması yaparak arka plan bilgisi edinebilir. ✓ Avantaj: Videoları içselleştirmek ve konuları anlamak çok daha kolaylaşıyor.
Stres Yönetim	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Videoyu önceden dinleyip çalıştığımız için sınavda stres yapmadan güzel bir şekilde çevirebiliyoruz. ✓ Videolara daha önceden aşına olduğumuz için sınav esnasında daha az strese maruz kalıyorduk ve daha rahat çeviri yapabiliyorduk. ✓ Sınavda daha rahat oluyordum.
Pratik Yapma	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Belirli videoların verilmesi hem video hem de videoda anlatılmak istenen şey ile ilgili daha fazla araştırma ve pratik yapmamız avantajı olarak görülebilir. ✓ Bence derslerde birçok içerik ile çalışmamız gelişimimize katkı sağlıyor. ✓ Önceden video verildiği zaman elbette çalışmamız ve videoyu iyice sindirmemiz, içselleştirmemiz daha kolay oluyor.
Derse Aktif	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Belli sayıda video verildiği zaman kendimizi ona göre hazırlayıp derse katılabiliyoruz. ✓ Videolara önceden hazırlanmak derse katılımı daha da artırıyor. ✓ Videolar belirli olduğu için konu alanı daralıyor. Derse hazırlıklı gelinebiliyor.

Duyduğunu Anlama	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bir videoya daha fazla vakit harcadığım için duyduğumu anlamam daha çok gelişmişti. ✓ Videoların verilmesi konun daha derinlerini öğrenmemizi ve ders işlerken aksanına aşına olduğumuz için daha kolay bir şekilde anlaşılıyor. ✓ Sözlü çeviri becerilerinin geliştirilmesinde önceden belli sayıda video verilmesinin avantajları videoların kelimelerini çıkartabiliyorum ve kelimeler videoları anlamama yardımcı oluyor.
Ders Materya	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Avantajları konu, alan ve çalışabilecek materyal gibi birtakım unsurları önceden bilebilmek. ✓ Daha belirli ve neye çalışacağımız belli olduğundan avantajlı buluyorum. ✓ Bir çok avantajı var. Onlardan birisi sınavlara çalışırken neye çalışmamız gerektiğini iyi biliyoruz ve çalışıyoruz.
Transkript	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Videolar verildiğinde o videoları dinleyip transkript çıkartabiliyoruz. ✓ Video verilmesinin avantajı, sınavlara transkript çıkararak çalıştığımız için sınavlara hem daha iyi çalışıyoruz hem de terminoloji konusunda daha yardımcı oluyor.
Kulak Aşinalığı	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Avantajları kulak aşinalığı. ✓ Konuşmacının mimiklerini aksanını konuşma stilini önceden öğrenip çalışabilmek çevirmenin işini kolaylaştırıyor. ✓ Videolar verildiği zaman hem derste hem de bireysel olarak çok fazla tekrar ve kulak aşinalığı yüzünden konular derin bir şekilde akılda kalıcıydı.
Performans	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bana göre önceden belirli video verilmesi sadece sınav odaklı çalışmamız ve ortalamamızın daha iyi gelmesi açısından avantajlıdır. ✓ Hazırlıklı bir şekilde sınava gidebiliyorum. ✓ Çok sayıda tekrarlanma nedeniyle istemsiz şekilde videolar ezberleniyordu ve sınavda daha iyi bir not ortaya çıkabiliyordu.

Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Önceden Konuşma Metni olarak Video Verilmesine yönelik örnek cümleler avantajları yönünden incelendiğinde, yanıt veren öğrenciler, ders ve sınav öncesi video verilmesinin araştırma ve çalışma açısından kendilerini motive ettiğini, farklı konuların bu şekilde içselleştirilerek öğrenilebildiğini, sürecin daha kolay hale geldiğini, terim ve konu hakimiyetinin arttığını, bilhassa sınav ortamında stres yönetiminin sağlanabildiğini, sözlü çeviri becerilerinin gelişimi noktasında önceden konuşma metni olarak video verilmesinin olumlu olduğunu, derse hazırlıklı gelinebildiğini, anlama kapasitesinin video üzerine zaman harcanıp, video önceden çalışılarak arttığını belirtmişlerdir.

Sözlü çeviri eğitimi ortamında yaşanan en büyük sıkıntılardan biri öğrencinin kendine olan güvenin sağlanamaması veya öğrencinin söz alma noktasında çekingen davranabilmesidir. Örnek cümlelere bakıldığında ve öğrenci yanıtları ekseninde, konuşma metni olarak önceden video verilmiş olması öğrencinin sözlü çeviri ortamında kendini daha rahat hissetmesini sağlayabilir ve öğrencinin özgüveni bu şekilde artabilir. Sözlü çeviri yapmayı asla düşünmeyen bir öğrencinin konuşma metni olarak önceden video verilip çalışmasının sağlanması ve bu şekilde bir özgüven oluşturulması öğrencinin mezun olduktan sonra bu alana kaymasını teşvik edebilir. Ayrıca öğrenciye konuşma metni olarak önceden video verilmesi yoluyla derse daha aktif katılım sağlanabilir. Bu, motivasyon açısından önemlidir. Öğrencinin performansı bu yolla artırılabilir gibi, kulak aşinalığı ve duyduğunu anlama becerileri de video sürekli izlenerek geliştirilebilir. Böylelikle öğrenci aksağaları tanıyabilir ve konuşmaları daha net yakalayabilir.

Mütercim ve Tercümanlık Bölümü İngilizce Mütercim Tercümanlık Programında öğrenim gören öğrencilerin “sözlü çeviri derslerinde ve sınavlarında konuşma metni olarak önceden video verilmesinin

dezavantajlarına yönelik görüşleri” Tablo 3’de ve bu görüşlere ilişkin örnek cümleler Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 3: Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Konuşma Metni Olarak Önceden Video Verilmesinin Dezavantajları

Cinsiyet	Motivasyon kaybı	Ezber	Arka Plan Bilgisi	Gerçek Sözlü Çeviri	Sınırlılık	Araştırmaya Ket Vurma	Kopya	Ders Materyal Sayısının	Hazıra Konmuşluk
Kadın	2	6	3	2	1	3	1	3	2
Erkek	1	4	1	3	1	0	1	2	1

Tablo 4: Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Konuşma Metni Olarak Önceden Video Verilmesinin Dezavantajlarına Yönelik Örnek Cümleler

Tema	Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Önceden Konuşma Metni Olarak Önceden Video Verilmesinin Dezavantajlarına Yönelik Örnek Cümleler
Motivasyon kaybı	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Çok fazla sayıda video verilmesi bizi bazen korkutabilir ve çalışma isteğimizi yok edebilir. ✓ Çok fazla video olunca motivasyon düşüyor. ✓ Hem derste hem de bireysel çalışma nedeniyle videolar bir yerden sonra yorucu olabiliyordu.
Ezber	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezavantajı ise, öğrencinin kolayına gelip ezber yapmasına sebep olabilir. ✓ Dezavantajı ise belki ezberlenip girilmesi olabilir. ✓ Videoyu ezberliyoruz bu yüzden konuya pek odaklanılmıyor.
Arka Plan Bilgisi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Arka plan bilgisi oluşturma vs. açısından avantaj sağladığını düşünmüyorum. ✓ Yeni başlayan öğrenciler için teknik anlamda gelişebilir ama öğrenciyi ezbere teşvik ettiği için ana temayı kodlamak yerine ezber yapıp geçecektir bu da ileride dorun yaratabilir. ✓ Sınavda daha rahat oluyordum ama bu sefer konuya çalışmış olmuyordum sadece videoyu ezberlemiş oluyordum.
Gerçek Sözlü Çeviri	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bana göre sınavda not açısından kolaylık sağlansa da gerçek sözlü çeviri ortamından biraz uzaklaşıyordu çünkü sözlü çeviri içinde önceden bütün konuşma değil sadece konu verilir bu nedenle de kısa süreliğine iyi ama uzun süreliğine yararlı olmayacağını düşünüyorum. ✓ Dezavantajları: Profesyonel hayatta böyle olmaması. ✓ Dezavantajı ise önümüze gelecek videoların ne olduğunu az çok bilmemiz bizi bir rahatlığa sokuyor ve hayata sözlü çevirmen olarak atılacak arkadaşların ileride zorlanmasına sebep olacak bazı durumlar doğurabilme ihtimali var. Daha önce ne konuşulacağı bilinmeyen bir videonun vereceği heyecan sırasında nasıl odaklanabileceğimizin pratiğini yapma fırsatı vermiyor.

Sınırlılık	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezavantajı ise sınırlı kaldığı düşünüyorum. ✓ Avantajı konuya çalışmamız dezavantajı daha fazlasına çalışmamamız. ✓ Daha kolay fakat gelişim adına yetersiz olduğunu düşünüyorum.
Ket	
Araştırmaya Vurma	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Genelde bir araştırma yapmadan direkt olarak video üzerinden yalnızca oradaki konu sınırında bir şeyler öğreniyoruz. ✓ Sınavda bu videolardan biri çıkacağını bildiğimiz için her video konusunda çok net bir fikrimiz oluyordu ama aynı zamanda çok fazla araştırma yapmaya gerek duyulmuyor.
Kopya	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezavantaj: Videoların çok kez izlenme ihtimali olduğu için sınavda videoyu izlemeye gerek kalmadan soruları cevaplayabilme. ✓ Öğrencinin videoyu defalarca izlemesinin sadece ezber becerisine katkı sağladığı ve bazı kişilerin kolayca kopyaya yeltendiği açıkça ortadadır. ✓ Dezavantajlar: Kopyalama olasılığı.
Ders Matery	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezavantajları: Çok sayıda video olduğu için bunların hepsini özümsemek zor oluyor. ✓ Video sayısının fazla olması yine sınava hazırlanma konusunda zorluklara sebep oluyor. ✓ Dezavantajları ise video sayısı çok olduğunda hepsini izlemeyebiliyorum.
Hazıra Konmuş	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezavantajları ise hazır konmuş gibi oluyor. ✓ Dezavantaj olarak ise video önceden verildiği için hazır alıyoruz gibi hissediyorum. ✓ Dezavantajı: Bilinen video işlendiği için ilk defa duyulan videolar ve konuşmaları kavramakta zorluk olabilir.

Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Önceden Konuşma Metni olarak Video Verilmesinin Dezavantajlarına Yönelik Örnek Cümleler incelendiğinde, öğrencilerin derse hazırlık süreciyle ilgili çekinceleri olduğu görülmektedir. Öğrenciler özellikle videoların sayısının fazlalığının çalışma isteğini yok edebileceğini, hazırlık faaliyetinin yorucu olabileceğini, videoların önceden çalışılmasının kendilerini ezberciliğe itebileceğini, arka plan bilgisi oluşturma açısından önceden hazırlanmanın fayda sağlamadığını, gerçek sözlü çeviri ortamında durumun farklı olduğunu, videonun hazır halde kendilerine verilmesinin araştırma açısından onları sınırladığını, videonun ezberlenmesi yoluyla aslında bunun bir nevi kopyalama olduğunu ifade etmektedir.

Öğrencilerin çekincelerinin bir kısmının derse hazırlıkla ilgili olduğu görülmektedir. Nitekim öğrenciler pek çok videoyu önceden çalışmak durumunda kalabilmektedir. Çekinceler arasında belirtilen ezberleme yoluna gitme eğilimi de ortaya çıkabilmektedir. Bu durum sözlü çeviri becerilerinin geliştirilmesi açısından sıkıntılar doğurabileceği gibi esnek çeviri yapamama sorunu da ortaya çıkabilir. Ayrıca öğrencilerin bir diğer çekince olarak ifade ettikleri her zaman konuşma metnin bütünüün edinebilmesi gizlilik meseleleri veya başka nedenlerle profesyonel sözlü çeviri ortamlarında mümkün olmayabilir. Profesyonel sözlü çeviri ortamlarında özellikle konuşmacının daha önceden hazırladığı bir transkript varsa bu, koştur metin olarak çevirmene fayda sağlayabilecek bir avantajdır ancak zaten halihazırda bir metnin önceden verileceğini düşünerek çeviriyi kabul etme gerçekçi değildir. Zira söz konusu transkript son anda değişebilir ve yeni eklemeler olabilir veya tamamen başka bir konuşma hazırlama durumu ortaya çıkabilir.

Mütercim ve Tercümanlık Bölümü İngilizce Mütercim Tercümanlık Programında öğrenim gören öğrencilerin “sözlü çeviri derslerinde ve sınavlarında konuşma metni olarak önceden konu verilmesinin avantajlarına yönelik görüşleri” Tablo 5’te ve bu görüşlere ilişkin örnek cümleler Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 5: Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Önceden Konu Verilmesinin Avantajları

Cinsiyet	Araştırma	Konu Bilgisi	Terimlere Aşınalık	Kulak Aşınalığı	Piyasa Ortamına	Gelişim	Özümseme	Çalışma Alışkanlığı	Yeni konulara
Kadın	19	13	1	1	5	4	2	3	1
Erkek	2	7	2	1	0	3	2	2	1

Tablo 6: Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları İçin Önceden Konu Verilmesinin Avantajlarına Yönelik Örnek Cümleler

Tema	Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları için Önceden Konu Verilmesinin Avantajlarına Yönelik Örnek Cümleler
Araştırma	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Önceden konuların verilmesi bizi araştırmaya yöneltebilir. ✓ Konu hakkında araştırma yapabilmemiz avantajımız. ✓ Önceden konunun verilmesi beni araştırmayı teşvik ediyor ve sınav zamanı da kendimi çevirmen gibi hissediyorum.
Konu Bilgisi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ayrıca konu önceden verilince daha çok video izliyorum ve o konu üzerinde daha çok bilgi sahibi oluyorum. ✓ Konuları anlamak özellikle politika gibi ilgi alanım olmayan konularda alan araştırması açısından oldukça faydalı oluyor. Çeviri piyasasında bile konuları önceden isteme hakkımız olduğu için bu yöntem oldukça mantıklı bence. ✓ Genel de olsa bir araştırma yaparken başka şeyler de öğrenmiş oluyorum ve bu bizi araştırmaya oldukça teşvik ediyor.
Terimlere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Video konusunun daha önceden verilmesi geniş çaplı araştırma yapmamızı sağladığı için terminoloji oluşturma konusunda çok faydalı. ✓ Konu hakkında bilgi ve kelime haznesinin gelişmesi. ✓ Konuları bildiğimiz zaman sürece hazırlanmak çok daha kolay oluyor.
Kulak Aşınalığı	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Belirli sayıda konu verilmesi o duruma ve sınava göre hazırlanmamızda baya iyi oluyor. ✓ Çalışınca en azından kulak aşınalığı oluyor. ✓ Konu önceden verildiğinde konuları çalışıyoruz ve videonun konusu hakkında araştırma yapıyoruz hem genel kültürümüz gelişiyor hem de videoları daha iyi anlayabiliyoruz.

Piyasa Ortamına	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konuyu önceden araştırıp sonradan tercüme edildiğinde gerçek deneyime daha da yakın olduğunu düşünüyorum. ✓ Daha fazla araştırma, daha fazla zorluk, kopyalama riski yok. Gelecekteki çalışma ortamına daha yakın bir eğitim. ✓ Avantaj: Gerçek sözlü çeviri ortamının sağlanması, birebir olarak nerdeyse aynı heyecanı yaşama ve uzun vadeli piyasaya hazırlayacak ortam.
Gelişim	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kopya ihtimalini düşürecek ve öğrencinin gelişmesine katkı sağlayacaktır. ✓ Konuları bildiğimiz zaman sürece hazırlanmak çok daha kolay oluyor ve gelişimimizde büyük katkısı var. ✓ Konuya çalışıp arka plan bilgisi edinebiliyoruz ve video sayılarına göre genel kültür artışı oluyor.
Özümseme	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konu verildiği zaman açıkçası araştırma isteğim de artıyor ve bu bilgileri kendim elde ettiğim için daha çok özümseyorum ve unutmuyorum. ✓ Konu verildiği zaman araştırdıklarım ve ekstra öğrendiğim şeyler daha çok aklımda kalıyor gibi hissediyorum. ✓ Düzgün bir şekilde araştırıldığında bilgiler genellikle beynimize yerleşiyor ve o bilgileri içselleştirmiş oluyoruz.
Çalışma Alışkanlığı	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konu verildiği zaman çalışmak daha kolay oluyordu. ✓ Avantajı, genel olarak nelere çalışmalıyız bunları bilmesek de bir araştırma ve çalışma alışkanlığı ve genel kültür geliştirme pratiği yapma imkânı veriyor.
Yeni Konular	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Daha zorlayıcı olduğundan dolayı faydalı olduğunu düşünüyorum. ✓ Avantajı: İlk defa dinlenen konuyu anlamayı kolaylaştırıyor. ✓ Daha hızlı uyum sağlama.

Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları için Önceden Konu Verilmesinin Avantajlarına Yönelik Örnek Cümleler incelendiğinde, öğrenciler önceden konu verilmesinin kendilerini araştırmaya yönlendirdiğini, motive olduklarını, bu şekilde konu ve terim hakimiyetinin ve arka plan bilgisinin arttığını, derse ve sınava hazırlık sürecinin kolaylaştığını, anlama kapasitesinin arttığını, konuları araştırarak çalışma yoluyla gerçek çeviri ortamına yakın çeviriler üretilbildiğini, bilgilerin daha akılda kalıcı olduğunu, bilgilerin içselleştirilerek özümsemediğini, konu hazırlığı sayesinde kulak aşinalığının sağlandığını, uyum sürecinin kolaylaştığını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde, sözlü çeviri pratiği öncesi konu araştırması yaparak derse gelmenin öğrencinin genel olarak özgüvenini artırması açısından önemli olduğu ifade edilebilir. Ayrıca zaten profesyonel sözlü çeviri ortamlarında her zaman konuşma metnini edinmek mümkün olmasa da sözlü çevirmen sözlü çeviri yapacağı ortamla ilgili önceden bilgilendirilir ve konuyu önceden araştırarak sözlü çeviri edimini gerçekleştirir. Bu açıdan konu araştırması yapmanın gerçek sözlü çeviri ortamıyla nispeten daha bağdaştığı ifade edilebilir. Yine konu araştırması yaparak metin üzerinde hakimiyetin sağlanması sözlü çevirmen adayının ve profesyonel sözlü çevirmenin sözlü çeviri eğitimi ortamında daha rahat bir çeviri gerçekleştirmesini sağlar. Bu da sözlü çevirinin yetenek kadar bir beceri faaliyeti olduğu fikrini ortaya koymaktadır. Zira sözlü çeviri sadece dil hakimiyetiyle sınırlı değildir. Sadece dil hakimiyetiyle sınırlı olsa belki yetenek denilebilirdi. Ancak sözlü çeviri ediminde de tıpkı yazılı çeviride olduğu gibi konu ve terim araştırması, koştur metin inceleme, arka plan bilgisi oluşturma vb. pek çok unsur bulunmaktadır.

Mütercim ve Tercümanlık Bölümü İngilizce Mütercim Tercümanlık Programında öğrenim gören öğrencilerin “sözlü çeviri derslerinde ve sınavlarında konuşma metni olarak önceden konu verilmesinin dezavantajlarına yönelik görüşleri” Tablo 7’de ve bu görüşlere ilişkin örnek cümleler Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 7: Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları için Önceden Konu Verilmesinin Dezavantajlarına Yönelik Bulgular

Cinsiyet	Aksan Farklılığı	Cesaretin Kırılması	Sınavlarda	Çok Çalışma	Konu yelpazesi	Stres	Daha Az Pratik	Yetersizlik Hissi	Duyduğu nu
Kadın	2	0	6	2	10	1	2	2	3
Erkek	0	1	1	1	1	1	0	1	1

Tablo 8: Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları için Önceden Konu Verilmesinin Dezavantajlarına Yönelik Örnek Cümleler

Tema	Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları için Önceden Konu Verilmesinin Dezavantajlarına Yönelik Örnek Cümleler
Aksan Farklılıkları	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konu belirli olsa da bazen terimleri daha farklı olabiliyor, konuşmaların aksan farklılıkları anlamamı zorlaştırıyor. ✓ Dezavantajı ise konuyu bilsek bile aksanından dolayı anlamadığımız videolar olabiliyor.
Cesaretin Kırılması	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Öğrenci zorlanabilir ve cesareti kırılabilir. ✓ Konu sınırsız olduğu için ne kadar video bakarsak bakalım makale okursak okuyalım bitmiyor yeterli hissetmiyor insan belki buradan değildir belki bununla değil başka bir şeyle ilgilidir diyerek birçok iş çıkarıyor ve çalışmaktan biraz insanı kaçırıyor çok uzadığı için.
Sınavlarda	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezavantaj olarak sınavda daha zorluk çekiyorum. ✓ Sınavda belki zorlanabilirsin.
Çok Çalışma Gerekliliği	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sadece konu verilince çok fazla çalışma gerektiriyor. Zaten yedi civarında konu olduğu için çalışmak uzun vakit alıyor. ✓ Konu verildiğinde çalışacağımız alanlar daha da genişlediği için çok fazla kelime veya anlam ezberlemiş gerekebiliyor.

Konu yelpazesin	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fakat konular çok geniş olduğu için nereden neyi araştırmamızı bulmak bazen zor gelebilir. ✓ Konu sınırsız olduğu için ne kadar video bakarsak bakalım makale okursak okuyalım bitmiyor yeterli hissetmiyor insan belki buradan değildir belki bununla değil başka bir şeyle ilgilidir diyerek birçok iş çıkarıyor ve çalışmaktan biraz insanı kaçırıyor çok uzadığı için. ✓ Verilen konular genellikle çok geniş çaplı konular olduğu için konulara ne kadar hazırlıklı gelinse de derste işlenen videoyu çevirme konusunda sıkıntılar yaşanabiliyordu.
Stres	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Videoyu önceden görmediğimiz için belki biraz not açısından riskli ve stresli olması.
Daha Az Pratik	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Belirli bir videoya ayırdığım süre kıaldığı için duyduğumu anlama gelişimim yavaşlamıştı. ✓ Dezavantaj: Daha az pratik, çünkü öğrenci daha fazla video bulmaya çalışır ve sonra daha az pratik yapar. sınava hazırlık daha zordur çünkü öğrenci daha fazla pratik yapmak yerine video aramak için zaman harcar.
Yetersizlik Hissi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konu sınırsız olduğu için ne kadar video bakarsak bakalım makale okursak okuyalım bitmiyor yeterli hissetmiyor insan.
Duyduğun u	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konuya çalışsak bile sınavda o konunun çok farklı ayrıntısı çıkabiliyor ve sınavda ilk defa dinlediğimizde anlaşılması zor olabiliyor.

Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları için Önceden Konu Verilmesinin Dezavantajlarına Yönelik Örnek Cümleler incelendiğinde, öğrenciler konuya hazırlansalar da bazen terim ve aksan farklılıkları olabildiğini, bunun kendilerini zorlayabildiğini, cesaretlerinin kırıldığını, derse hazırlık sürecinde konu araştırmasının zaman aldığını, bu durumun çok fazla çalışma gerektirdiğini, konular genişlediğinde, daha çok ezber yapmak durumunda kalabildiklerini, konuların çeşitlenmesi sonucu araştırma yapıldıkça öğrenilmesi gereken çok şey olduğunu, bunun yetersizliğe yol açabildiğini ifade etmektedir.

Öğrencilerin çekincilerinin büyük bir kısmı konuların fazlalığı ve araştırma noktasında bu durumun zaman aldığı, araştırma sürecinin zorlaştığı yönündedir. Gerçek sözlü çeviri ortamında ise konu araştırması yapmak aslında hazırlık sürecinin doğal bir unsurudur. Öğrencilerin sözlü çeviri pratiğinde yaşayabileceği sıkıntılarının başında konuya hakim olursa da tecrübe azlığı, aksan farklılıkları ve aktif dinleme yapma konusunda öğrencinin zorlanması nedeniyle duyduğunu anlayamaması, stres, yetersizlik hissi, cesaretin kırılması gelmektedir. Bu sıkıntılar sözlü çeviri performansını etkileyebilecek durumlardır. Ancak tecrübe kazanıldıkça zaten sorunların büyük bir kısmı ortadan kalkmaktadır. Öğrencinin motivasyonu artmakta, özgüveni yerine gelmekte ve uzman olduğunu bildiği konuda stres yönetimini başarıyla yerine getirerek yetersizlik hissine kapılmamaktadır.

Mütercim ve Tercümanlık Bölümü İngilizce Mütercim Tercümanlık Programında öğrenim gören öğrencilerin “sözlü çeviri derslerinde ve sınavlarında hazırlanmaları için önceden konu ya da video verilmesi seçeneklerine ilişkin video tercihlerine yönelik görüşleri” Tablo 9’da ve bu görüşlere ilişkin örnek cümleler Tablo 10’de sunulmuştur.

Tablo 9: Öğrencilerin “Sözlü Çeviri Derslerinde Ve Sınavlarında Hazırlanmaları İçin Önceden Konu ya da Video Verilmesi Seçeneklerine İlişkin Video Tercihlerine Yönelik Görüşleri

Cinsiyet	Video Verilmesi	Özgüven	Gelişim	Çalışma İsteği	Duyduğunu Anlama	Dersin Akıcılığı	Bilginin İçselleştirilmesi	Farklı Aksanlara Aşinalık	Sınırlandırılmış bilgi
Kadın	15	1	1	2	3	1	3	2	2
Erkek	4	1	0	0	0	0	0	0	1

Tablo 10: Öğrencilerin “Sözlü Çeviri Derslerinde Ve Sınavlarında Hazırlanmaları İçin Önceden Konu ya da Video Verilmesi Seçeneklerine İlişkin Video Tercihlerine Yönelik Örnek Cümleler

Tema	Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları için Önceden Video verilmesi tercihlerine Yönelik Örnek Cümleler
Özgüven	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Videoların verilmesi güvenimi artırıyor. ✓ Bence video verilmesi daha kolaylaştırıyor. Video verilirse zaten konu da verilmiş oluyor. Ben video verildiği zaman daha özverili çalışıyordum.
Gelişim	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Videoların önce verilmesi beni daha çok geliştirdiğini düşünüyorum. ✓ Video verilmesi benim öğrenmemi ve anlamamı daha çok geliştirebilir diye düşünüyorum.
Çalışma İsteği	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konu verildiğinde araştırdığım şeyler sınavda çıkmayabiliyor veya düzgün bir şekilde araştıramıyorum. Videoların verilmesi çalışma isteğimi artırıyor.
Duyduğunu Anlama	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Önceden video verildiğinde duyduğumu anlamam gelişmişti
Dersin Akıcılığı	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Önce video verilmesi dersin akıcı işlenmesini ve öğrencinin belirli konu hakkında kalıcı bilgiye sahip olmasını sağlar.
Bilginin İçselleştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Video verilmesi daha çok kolaylık sağlamaktadır çünkü videoda hem bilmediğimiz kelimeleri araştırma imkânımız oluyor hem de konu hakkında fikir sahibi oluyoruz.
Farklı Aksanlara Aşinalık	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Benim fikrimce video verilmesi çünkü konuşmacının diyalektiğini anlamak daha önemli. Zaten konuşmacı konuşmasında konudan bahsediyor, konu araştırması daha sonra da yapılabilir. Konuşmacıyı anlayabilmek daha önemli. ✓ Videoya direkt olarak odaklanmamız aksanlara olan aşinalığımızı da artırır.

Sınırlanmış bilgi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Video verilmesi daha kolaydır çünkü elimizde direkt ulaşabileceğimiz sınırlanmış bilgi oluyor. ✓ İkisi de etkili yöntemler ancak konu alanları çok geniş olduğu için araştırılması çok zor oluyor. Video daha etkili bir yöntem. ✓ Video verilmesinin daha iyi olduğunu düşünüyorum neye çalışacağımızı daha iyi bilir ve hazırlarız.
--------------------------	---

Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları için Önceden Video Verilmesi Tercihlerine Yönelik Örnek Cümleler incelendiğinde, videoların öncesinde verilmesi noktasında bazı öğrenciler kendilerine olan güvenin arttığını, sürecin kolay hale geldiğini, bu süreçte geliştiklerini, videoların çalışma isteklerini arttırdığını, duyduğunu anlamının geliştiğini, dersin akıcı işlenmesi açısından video verilmesinin faydalı olduğunu, video verilmesi yoluyla konu hakkında da fikir sahibi olduğunu ve terimlerin araştırılabilirliğini, aksan aşinalığının sağlandığını, videonun sınırlarının belli olduğunu, video üzerinde daha çok durabileceklerini ifade etmişlerdir.

Mütercim ve Tercümanlık Bölümü İngilizce Mütercim Tercümanlık Programında öğrenim gören öğrencilerin “sözlü çeviri derslerinde ve sınavlarında hazırlanmaları için önceden konu ya da video verilmesi seçeneklerine ilişkin konu tercihlerine yönelik görüşleri” Tablo 11’de ve bu görüşlere ilişkin örnek cümleler Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 11: Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları için Önceden Konu Verilmesi Tercihlerine Yönelik Bulgular

Cinsiyet	Konu Verilmesi	Çeviri piyasasına hazırlık	Verimlilik	Araştırma Aşinalığı	Öğrenme	Sözlü Çeviri Becerilerinin Geliştirilmesi	Sınırları Zorlama	Konuya /Terimlere Aşinalık
Kadın	18	5	1	6	1	4	2	4
Erkek	9	1	0	0	1	2	0	4

Tablo 12: Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları için Önceden Konu Verilmesi Tercihlerine Yönelik Örnek Cümleler

Tema	Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları için Önceden Konu verilmesi tercihlerine Yönelik Örnek Cümleler
Çeviri piyasasına hazırlık	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uzun vadeli sözlü çeviri işine hazırlanmaktadır ama daha çok konunun verilmesinden yanayım çünkü bu bizi diğer çevirmen adaylarından piyasaya bir adım önde hazırladığını düşünüyorum (ortam, stres ve risk açısından). ✓ Konu verilmesi, çünkü profesyonel sözlü çeviri hayatında da tercüman işe gitmeden önce hangi konuda çeviri yapacağının bilincinde gidiyor. ✓ Konu verilmesini tercih ederim ben. İleriki zamanlarda sadece konuya hâkim olmamız beklenecek ve çeviri yapacağımız videoyu bilemeyeceğiz.
Verimlilik	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konu verilmesinin daha verimli olduğunu düşünüyorum. ✓ Önce konu verilmesi sözlü çeviri becerilerinin gelişmesini kolaylaştırmaktadır şöyle ki ilk başta videoların verilmesi beni çeviriye ısındırdı ve artık profesyonel hayattaki gibi deneyim yaşamak daha mantıklı geliyor, bu nedenle konu verilmesini tercih ediyorum. ✓ Özel bir konuya çalışmak daha verimli bence.
Araştırma alışkanlıkları	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Önceden konu verildiğinde konu bilgisi araştırma gereksinim arttığı için daha fazla konuda bilgi edindim. ✓ Konunun verilmesi ise zaten meslek hayatımızda da olacak bir şey ve şimdiden konuların verilmesi bizi mesleğimize hazırlıyor ve araştırma alışkanlığı kazandırıyor.
Öğrenme	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Önce konunun verilmesi daha iyi olacaktır. Bu sayede işin temel mantığı oturtulabilir. Öğrenci kelimelere ve ezbere değil anlama ve konuya odaklı bir çalışma geliştirebilir. ✓ Öğrenme açısından konunun verilmesi farklı kaynak araştırmaya itiyor ve bu da bu alanda iyi bir şey. ✓ Konu verildiğinde konuyla alakalı bir şeyler okumak veya izlemek daha faydalı olabiliyor.
Sözlü Çeviri Becerilerinin Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bana göre konu verilmesi sözlü çeviri becerilerimizin gelişmesinde daha etkilidir ve gelişmesini kolaylaştırmaktadır. ✓ Önce konu verilmesi sözlü çeviri becerilerimin gelişmesini kolaylaştırdığını düşünüyorum. ✓ Çeviri becerilerinin gelişmesinde, konunun verilmesi daha etkilidir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken konunun daha ayrıntılı şekilde verilmesi ve bir şekilde önceden araştırma yapılacak olan konunun biraz daha sınırlandırılmasıdır.
Sınırları Zorlama	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konu yerine video verilmesi, çeviriye daha da kolaylaştırmaktadır. Ancak dersteki asıl amaç çeviriye kolayca yapmak değil çeviri becerilerini olabildiğince geliştirmek olmalıdır. ✓ Video verildiğinde daha basit, konu verildiğinde ise sınırlarımızı zorlayabiliyoruz. ✓ Konu verilmesi daha zor ama daha faydalı.
Konuya/ Terimler e Aşinalık	<ul style="list-style-type: none"> ✓ İlk olarak konu verilmeli çünkü konu hakkında bilgi sahibi olmak ve konuya dair terimleri öğrenmek videoyu daha net ve kolay anlamamıza yarar. ✓ Konu verilmesi daha iyi olur. Çünkü o konu hakkında ön araştırma yapıp konu hakkında belli fikirlerimiz oluyor ve videoları anlamamızda bize daha çok yardımcı oluyor.

Sözlü Çeviri Derslerinde ve Sınavlarında Öğrencilere Hazırlanmaları için Önceden Konu Verilmesi Tercihlerine Yönelik Örnek Cümleler incelendiğinde ise öğrenciler videoya karşı konu verilmesini tercih etme nedenleri olarak profesyonel çeviri ortamlarında konu araştırması yapılarak sözlü çeviri faaliyetinin gerçekleşmesi, konu verilmesinin daha verimli olduğu, konu hakimiyetinin sağlanarak pek çok bilgi edinme avantajı, konu verilerek araştırma alışkanlığının kazandırılması, anlama ve konu odaklı araştırmanın yapılabilmesi, kaynak araştırmasının sağlanması vb. şeklinde ifade etmektedir. Katılımcılardan birisi ise konu yerine video verilmesinin çeviriye kolay hale getirdiğini ancak amaçların çeviri becerilerini geliştirmek olduğunu, bu nedenle konu verilerek sınırların zorlanabileceğini ifade etmiştir.

Tablo 5 ve 6 ayrı ayrı değerlendirildiğinde sözlü çeviri eğitiminde video ve konu verilmesinin her ikisinin de avantajları olduğu görülmektedir. Sözlü çeviri becerilerinin geliştirilmesi için önceden derse hazırlıklı gelinmesini sağlamak üzere video verilmesi çevirmen adayının derste daha akıcı çeviri yaparak motivasyonunu artırabilir ve özgüven duygusu gelişebilir. Ayrıca video izleyerek aksan tanıma alışkanlığı kazandırılabilir. Bu şekilde duyduğunu anlama becerisi de gelişebilir. Konu vermek ise bu süreci daha geliştirir. Çevirmen adayı konu araştırması yaparak sözlü çeviri edimini daha kolay yerine getirebilir. Konu hakimiyeti ve terim bilgisi sayesinde sınıf ortamında daha akıcı ve özgüvenli bir çeviri faaliyeti gerçekleştirebilir. Konu araştırması bununla birlikte profesyonel çeviri ortamında daha gerçekçi bir tutumdur.

Bilindiği gibi sözlü çeviri metinlerinin büyük bir kısmı çeviri sürecinde konuşmacı konuşurken oluşur, yani o an üretilir ve o an çevrilir. Dolayısıyla profesyonel sözlü çeviri ortamında doğrudan konuşmaya yönelik hazırlanmış videolu bir içeriğin verilmesi çoğunlukla mümkün değildir. Bunun yerine konuşmayla alakalı benzer koşut videolar veya önceden hazırlanmış slaytlar belki verilebilir. Aslında çevirmenden en çok beklenen konu araştırması yapmasıdır. Gerçek çeviri ortamında her zaman mümkün olmasa da çeviri eğitimi ortamında öğrenciye önceden video verilmesi daha mümkündür ve gerçek çeviri ortamının bir simülasyonu bu şekilde sağlanabilir. Bu simülasyonun konu araştırmasıyla desteklenmesi de ileride tecrübe kazanmak açısından gereklidir.

Sonuç ve tartışma

Profesyonel çeviri ortamına geçiş sürecinde mütercim tercümanlık bölümleri pek çok alanda çevirmen adayları için piyasa gerekliliklerine uygun ders müfredatları hazırlamaktadır ve çevirmen adaylarını mezuniyet sonrası duruma hazır hale getirmektedir. Sözlü çeviri yetenek olduğu kadar bir beceridir. Becerilerin kazanılması ise ancak donanımlı bir çeviri eğitimiyle olur. Donanımlı çeviri eğitiminin tesis edilmesinde ise öğrenci görüşleri oldukça önemli bir konuma sahiptir. Bununla paralel olarak bu çalışmada sözlü çeviri eğitiminde öğrenci görüşlerine başvurularak ders ve sınav öncesi konuşma metni olarak video ve konu verilmesinin avantajları ve dezavantajları, hangisinin daha çok tercih edildiği ortaya çıkarılmak istenmiştir. Bu nedenle öğrencilere birtakım sorular yöneltilerek 52 yanıt alınmıştır. Amaç, sözlü çeviri eğitimine katkı yapmak olduğu kadar öğrencilerin görüşleri üzerinden video ve konu verilmesinin sözlü çeviri eğitiminde nasıl bir işlevi olduğunu belirleyebilmektedir. Sözlü çeviri eğitiminde çalışmak üzere önceden konu ve video verilmesi dersin uzmanı hocalar tarafından zaman zaman zaten uygulanmaktadır. Ancak öğrenci perspektifinden nasıl bir görüntü ortaya çıktığı da merak edilmiş ve çalışma bu nedenle yapılmıştır.

Öğrenci görüşlerinin de doğruladığı gibi çevirmen adayları sözlü çeviri eğitiminde derste işlenecek videolara önceden hazır gelirse aksanları tanıma becerisi, telaffuz becerilerinin ve duyduğunu anlama alışkanlığının geliştirilmesi, terminolojiye hakimiyeti kazanarak kendilerini sözlü çeviriye daha hazır hissedebilir, özgüvenleri, motivasyonları artar ve konuları özümseyerek içselleştirir. Bunlar, derslerde önceden video verilmesinin avantajları arasında bulunmaktadır. Elbette, video verilmesinin ezberciliğe itme veya video sayısının fazlalığı nedeniyle öğrencinin çalışma yükünün artması gibi dezavantajları vardır. Gerçek sözlü çeviri öncesi de video verilmesi çoğunlukla gerçekçi değildir. Ancak en azından çeviri eğitiminde ders ve sınav öncesi video verilmesinin faydalı olduğunu ortaya koyan öğrenci görüşleri düşünüldüğünde, dezavantajlarına oranla avantajlar daha ağır basmaktadır. Benzer şekilde, ders ve sınav öncesi konu verilmesi de öğrencinin sözlü çeviri becerilerinin gelişmesi açısından önemlidir. Öğrenci, konu araştırması yaparak pek çok alanda bilgi sahibi olabilir. Bilgileri içselleştirerek pek çok konuda terminoloji bilgisini güçlendirebilir. Ders ve sınav öncesi konu araştırması, ders ve sınav öncesi

video verilmesine göre de profesyonel çeviri ortamında daha gerçekçidir. Nitekim, öğrenci görüşleri de bunları doğrulamaktadır. Bununla birlikte öğrenciler bazen konuyu çok iyi bilseler de konuşmaları tanımadıklarından aksanları çözümleyemeyebilir. Cesaretleri kırılabilir. Ders için konu araştırması kapsamlı ise bu, hazırlık için zaman alıcı olabilir. Hatta bazen hem video hem konu araştırması yapılarak ezberciliğe bile itilebilir öğrenciler. Ancak hem ders öncesi video izleme hem konu araştırması yapılması sözlü çeviri eğitimini daha işlevsel kılabilir. Öğrenciler ders ve sınav öncesi video ve konu verilmesi sayesinde, üstlerine düşen sorumlulukları da yerine getirerek zamanla daha tecrübeli hale gelebilir, duyduğunu anlama becerileri, konu alanı uzmanlıklarını geliştirebilir ve yaşadıkları dezavantajları mezuniyet sonrası dönemde avantaja dönüştürebilir. Bu çabayla, sözlü çeviri eğitimi sadece yetenek ekseninde ele alınan bir edim olmaktan çıkarak bir beceriye dönüşebilir.

Kaynakça

- Albl-Mikasa, M. (2012). The importance of Being Not Too Earnest: A Process Of And Experience-Based Model Of Interpreter Competence. *Dolmetschqualität In Praxis, Lehre Und Forschung: Festschrift Für Sylvia Kalina* (eds. Barbara Ahrens, Michaela, Albl-Mikasa and Claudia Sasse), Tübingen, Narr, pp. 59-92.
- “Beceri,” <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 08.08.2022.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.(2015).*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*.(19.baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Gile, D. (1995). *Basic Concepts And Models For Interpreter And Translator Training*. John Benjamins, Amsterdam/Philadelphia
- Doğan, A. (2009). *Sözlü Çeviri Çalışmaları Ve Uygulamaları*. Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Kalina, S. (2000), Interpreting Competences As A Basis And A Goal For Teaching. *The Interpreters' Newsletter* 10, EUT - Edizioni Università di Trieste, pp. 3-32.
- Kutz, W. (2010). *Dolmetschkompetenz: Was Muss Der Dolmetscher Wissen Und Können?*. European University Press, München.
- PACTE Group (2005). Investigating Translation Competence: Conceptual And Methodological Issues. *Meta* 50 (2), 609-619.
- Pignatoro, C. (2011). Skilled-Based And Knowledge-Based Strategies In Television Interpreting. https://www.openstarts.units.it/bitstream/10077/8256/1/NL_16_7.pdf Erişim: 12.08.2022.
- Pöchacher, F. (2001). *Introducing Interpreting Studies*, Routledge, Londra.
- Pöchhacker, F. (2015), *Routledge encyclopedia of interpreting studies*, Routledge, Londra.
- “Yetenek”, <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 08.08.2022.